

MATIAS MÄKYNEN, RIKSDAGSMAN:

VAASAAN OMA KEHITYSSOPIMUS!

*Juha Majanen,
VM:n kansliapäällikkö*

**HAMMAS-
PROTEESIT**

**Erikoishammas-
teknikolta**

- uudet kokoproteesit
- otiivistus ja korjaus jopa odottaessa!
- hammasproteesien tarkastus ilmaiseksi!
- takuutyö

Soita ja varaa aikasi!

 **ALUEEN
HAMMAS**

VAASA 312 1233
Kauppapuistikko 20B

LAIHIA 477 0744
Kauppatie 5

MAALAHTI 347 8080
Köpingsvägen

HÖSTENS RIKA FÄRGER

Många rönnar har stått rödflammande sköna mot blå hösthimmel.

Säg vad man vill om hösten med sina allt kortare dagar och kvällarna som mörknar allt tidigare. Den gör sitt bästa för att färgrikt avsluta sommarhalvåret och färgrikt inleda vinterhalvåret. Skulle all grönska helt plötsligt svartna och rasa ner till marken ur buskar och träd skulle vi nog drabbas av dysterhet och gråa tankar. Nu får vi i stället njuta av en färgsprakande avslutning på sommarhalvåret som varligt slussar oss in i senhöstens nakenhet och mörker.

Häggarna deltar försynt i den höstliga färgprakten. För det mesta bleknar häggarnas gröna, lansettformade blad i en tunn gul nyans, när det värdefulla klorofyllet monteras ner och transporteras till knoppar och fina kvistar för återanvändning nästa vår. Men de blekgula häggarna kan vara dekorativa när de hänger ner från kvistarna mot en mörk bakgrund. Sedan är det dags för de uttjanta bladen att sakta singla ner till marken där en mångfald småkryp och svampar tar hand om de gamla bladen och återför dem till naturens kretslopp.

Så är det med alla blad som faller till marken under hösten. En hel hord specialiserade nedbrytare hugger in på sommarens uttjanta blad. Daggmaskar drar knippen med blad ner i sina gångar där

bladen genomgår en stor förvandling i maskarnas matspjälkningssystem och slutar som en gödande avföring i maskarnas gångar och uppe på markytan. Daggmaskarna är markens främsta jordbrukare som både göder och luckrar marken.

Mycket av nedbrytningen sker utan att vi ser den eftersom nedbrytarna är så små och arbetar i det fördolda. Men resultat ser vi så småningom, senast nästa vår, när mängder med blad försvunnit och blivit till föda för alla nedbrytare. Merparten av buskarnas och trädens blad är mjuka och lätta att bryta ner men det finns enstaka träd som producerar blad som står emot nedbrytningen i det längsta. Här är eken den främsta. Det tar tre år innan ekens läderartade och garvsyrerika blad är helt nedbrutna.

Många rönnar har i år flammats i rött i olika nyanser. Inte av bärrika och tunga klasar till föda och stor nytta för trastar och sidensvansar eftersom rönnarna har vilat från bärproduktionen efter fjolårets rekordrika bärskörd. Även en rönn måste återhämta sig emellanåt och då får de bärätande fåglarna lov att leva på andra bär under hösten, på blåbär, lingon och kråkbär som det funnits och finns gott om i år. Men många rönnar har slagit ut i eldstarka färger mot växtlighetens gröna,

bruna och gula färger.

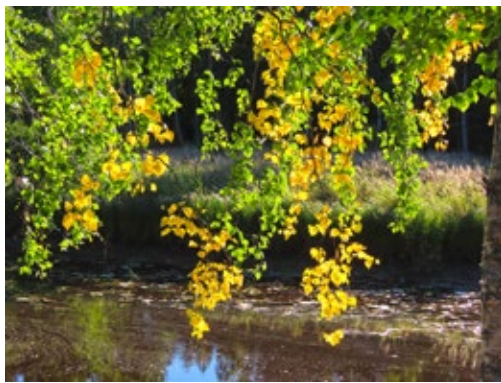
En rönn som jag ser under mina dagliga vandringar hör inte till de färggrannaste men där den vuxit fram genom en gammal granhäck är den ett verkligt blickfång. Blossande i gulrött bryter den raffinerat granarnas mörkgröna barrvägg och visar samtidigt hur viktiga lövträden är som motvikt till barrträdens mörkgröna barrkjolar, både estetiskt och för att bryta framför allt granarnas enformighet.

Häromdagen träffade jag granhäckens ägare som undrade om jag sett den höstblossande rönnen i granhäcken. Jo, visst hade jag det och även fotat rönnen ett par gånger. Granhäcksägaren var både glad och stolt över den framfusiga och granna rönnen och såg det raffinerade i rönnens framträdande. Den rönnen får säkert stå kvar i granhäcken så länge den lever för den stör inte ägaren utan gläder honom varje höst då den slår ut i höstliga färger.

Jag kom att tänka på två små och färgstarkt röda rönnar som jag brukar passera under vandringarna. Båda rönnarna har slagit rot i dubbelbjörkar, i förgreningen av de båda stammarna helt nära marken med minimal tillgång till näringsämnen men tillräckligt med vatten för att grönska varje vår och sommar. De röda minirönnarna har knappt vuxit något alls under

Häggens blekgula höstblad är väl så dekorativa mot en mörk bakgrund.

Gulnande björkar på solbelysta stränder är de vackraste inslagen i höstliga veckor.

Lönnen är ett vackert vårdträd och förskönar många gårdar under hösten.

de senaste fem åren men de lever vidare i sina små världar och är varje höst eldröda under ett par veckor. Sedan faller bladen av och så syns bara två strumpstickssmala stammar som sticker upp i björkförgreningarna. Seglivade och trotsigt röda minirönnar som någon trast sått på stället när den ätit rönnbär och sedan tömt sin tarm. Både trastar och sidensvansar sprider rönnen över allt i naturen, även till de märkvärdigaste platser.

Naturligt nog dominerar björkarnas gula lövskrudar under hösten. Björkarna är ju så många och växer över allt. De målar gårdar och skogsbryn i gula lövskrudar, var och en i sin egen takt tack och lov och det förlänger björkarnas gula dominans i landskapet. I år har många björkar inlett sin höstprakt med enstaka kvistar där löven helt plötsligt gulnat bland all det gröna i björkarnas kronor. Det har sett säreget ut med de fläckigt gula björkarna men så har björkarna besinnat sig och gulnat allt mera – för att en dag strö ut sina gula löv över marken någon blåsigt dag.

Vackrast är de gulnande björkarna vid solbelysta stränder, speciellt i motljus

med vattnet blänkande av solkatter. Sådana stunder är fina stunder i höstens färgprakt och någonting man minns långt in i höstens mörker. Och så kan man ju plocka fram bilderna man tagit på strändernas björkar och minnas de solbelysta stunderna då fjärlar ännu flög i höstdagarna och trollsländor patrullerade över strandvattnet på glittrande vingar.

Medan björkarna dominerar landskapet i stort, både i bebyggelsen och i odlingslandskapet, sätter de färgsprakande lönnarna fyr och flamma på gårdstun där de växer som vårdträd, och i alléer och parker som begåvats med många planterade lönnar. Lönnen är ett särdeles vackert gårdsträd och förskönar som vuxen mången gård när den står i full höstskrud och flammar i gult, orange och rött.

Nu finns det gårdsägare som klandrar både lönnar och björkar under hösten, speciellt då det stora lövfallet inträffar efter några riktiga frostnätter. Träden skräpar ner tycker en del gårdsägare och tar till och med till motorsågen och fäller både björk och lönn som han eller en tidigare generation planterat på gården. Det har vi ingen förståelse för och

klandrar högljutt. Inte kan man behandla gårdsträd och vårdträd på det sättet.

Häromdagen när jag gick min vanliga runda och vek in på en trevlig grusväg såg jag redan på långt håll två fällda björkar som låg tvärs över vägen och som bäst styckades upp med motorsågar. Två björkar som vaktat infarten till gården de senaste femtio åren och som skulle ha haft femtio år kvar att leva innan ålderdomen tagit dem, och skänkt sin grönska och sin höstprakt åt gården en lång tid framöver.

Följande dag föll tre gårdsbjörkar på granntomten mittemot. Två var redan styckade och den tredje låg på slaktbänken så att säga. Gårdsägaren hade tagit en paus i sitt förstörelsearbete och jag frågade förvånad och bestört varför han fällt de unga och friska björkarna. Tja, han hade planterat dem för femtio år sedan och nu ville han fälla dem innan han själv skulle dö bort... Och så skräpade de ner så mycket... Himmel och pannkaka vilka argument. Nog skulle det ha varit mer hedrande för gårdsägaren om björkarna stått kvar och fått åldras i naturlig takt – och varit levande träd och vackra symboler över hans omsorger om hemgården.

Jag gick smått bedrövad därifrån och tänkte hur märkligt destruktiv människan kan vara när hon sätter den sidan till. Sedan räddade en planterad häck med prydnadsaronia mig. Man kan inte gå och tänka på allt tokigt som människan hittar på. Så ägnade jag mig åt aronians intensiva färgprakt som klår alla andra buskar i intensitet under hösten. Aronian växer vild i delar av Nord-Amerika och har via förädlingsanstalter i Ryssland nått även våra gårdar och parker i form av prydnadsaronia och bäraronia som färgsprakande lyser fram där de växer. Ett vackert tillskott i kulturlandskapet, och ingendera rymmer ut i naturen av vad vi vet så här långt.

Den nordamerikanska aronian har sällsamt starka höstfärger.

LUNCHMENY

V 41

10.10 MÅNDAG/MAANANTAI:

Sirapsgatinerade källdolmar med gräddsås, lingonsylt och gräddpotatis G, L
Stekt spätta med kantarellsås, gräddpotatis G, L
Rotsaker i curry-kokossås, linser G, L
Bock's lunchburgare / nötkött/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Siirapilla kuorutettuja kaalikääryleitä, kermakastike, puolukkahillo ja kermaperuna G, L
Paistettu kampela ja kantarellikastike, kermaperuna G, L
Juureksia curry-kookoskastikkeessa, linssejä G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L

11.10 TISDAG/TIISTAI:

Chili Con Carne, paprikas G, L
Forell baddad i wasabigräddde, klyftpotatis G, L
Rotsaker i curry-kokossås, linser G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Chili Con Carne, paprikas G, L
Wasabikermassa haudutettu kirjolohi, lohkoperna G, L
Juureksia curry-kookoskastikkeessa, linssejä G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L

12.10 ONSDAG/KESKIVIikko:

Grillat broilerbröst med tzatziki, klyftpotatis G, L
Abborrfiler baddad i vitvinsgräddde, klyftpotatis G, L
Rotsaker i curry-kokossås, linser G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Pariloitu broilerinrinta ja tzatziki, lohkoperna G, L
Valkoviinikermassa haudutettuja ahvenfileitä lohkoperna G, L
Juureksia curry-kookoskastikkeessa, linssejä G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L

13.10 TORSDAG/TORSTAI:

Pannbiff med chilimajonnäs, gräddpotatis G, L
Forell i mandel-citrongrädde, gräddpotatis G, L
Rotsaker i curry-kokossås, linser G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Plättar, sylt och vispgräddde L
Pannupihvi ja chilimajoneesi, kermaperuna G, L
Manteli-sitruunakermassa haudutettu kirjolohi, kermaperuna G, L
Juureksia curry-kookoskastikkeessa, linssejä G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L
Ohukaisia, hillo ja kermavaahto L

14.10 FREDAG/PERJANTAI:

Oxstek med löksås, rostad potatis G, L
Vitlöksmaksatt räkgröta med dillris G, L
Rotsaker i curry-kokossås, linser G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Härämpaisti ja sipulikasstike, paahdettu peruna G, L
Valkosipulilla maustettu katkarapupata ja tilliirisi G, L
Juureksia curry-kookoskastikkeessa, linssejä G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L

V 42

17.10 MÅNDAG/MAANANTAI:

Medelhavsköttbullar i tomatssås, örtris G, L
Kallrökt laxpasta, parmesan L
Oxbonsbiff med shirachsmetana L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Välimeren lihapihviä tomaattikastikkeessa, yrttiirisi G, L
Kylmäsavulohi pasta ja parmesani L
Härkäpapupihvi ja shirachsmetana G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L

18.10 TISDAG/TIISTAI:

Timjansmaksatt viltskav med potatismos G, L
Stekt gösfile med limesås, potatismos G, L
Oxbonsbiff med shirachsmetana G, L
Bock's lunchburgare / nötkött/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Timjamilla maustettu riistakariys, perunamuusi G, L
Paistettu kuha ja limekastike, perunamuusi G, L
Härkäpapupihvi ja shirachsmetana G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L

19.10 ONSDAG/KESKIVIikko:

Ostgratinerad köttfärslimpa med madeirasås, rostad potatis L
Stekt lax med gräddfilssås, rostad potatis G, L
Oxbonsbiff med shirachsmetana G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Juustolla kuorutettu mureke ja madeirakastike, paahdettu peruna L
Paistettu lohi ja kermaviilikastike, paahdettu peruna G, L
Härkäpapupihvi ja shirachsmetana G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L

20.10 TORSDAG/TORSTAI:

Panerad broiler med café de paris-mör, klyftpotatis L
Stekt forell med örtsås, klyftpotatis G, L
Oxbonsbiff med shirachsmetana G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Plättar, sylt och vispgräddde L
Paneroitu broileri ja café de paris-voi, lohkoperna L
Paistettu kirjolohi ja yrttikastike, lohkoperna G, L
Härkäpapupihvi ja shirachsmetana G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L
Ohukaisia, hillo ja kermavaahto L

21.10 FREDAG/PERJANTAI:

Grillad grisbiff med aioli, rostad potatis G, L
Panerad spätta med citronsaas, rostad potatis L
Oxbonsbiff med shirachsmetana G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Pariloitu porsaanihihi ja aioli, paahdettu peruna G, L
Paneroitu kampela ja sitruunakastike L
Härkäpapupihvi ja shirachsmetana G, L
Bock's lounasburger / beef/vege & yrttilohkoperunat L

LUNCH / LOUNAS 12,00 €, LAPSET/BARN (4-12 V 6€)(0-4V 0€) SIS. JÄÄTELÖ/GLASS
BOCK'S LOUNASBURGER BEEF/VEGE & YRTTILOHKOPERUNAT 14,00€/ BOCK'S LUNCHBURGARE
NÖTKÖTT/VEGETARISK & ÖRTKLYFTPOTATIS 14,00 €

LUNCHEN INKLUDERAR EN VARIERAD SALLADBUFFÉ & VARM HUVUDRÄTT OCH WASA KAFFE/TE, KEX
LOUNAS SISÄLTÄÄ MONIPUOLISEN SALAATTIBUFFETIN & LÄMPIMÄN PÄÄRUUAN JA WASAKAHVI/
TEE, KEKSEJÄ

SINGER **BERNINA**
EVA **brother** **PFAFF**
Husqvarna **VIKING**

Myynti ja huolto
Försäljning och service

HALONEN Tammipiha-Ekgården
045 6566 659
www.halonen.com

CO-WORKING SPACES AT WASA INNOVATION CENTER

WIC is a hub thriving on discussions, problem solving, and exchanging ideas.

JANNE PERTTU
050 473 4444,
janne.perttu@wic.fi

500 KOULULAISTA KULJETTI KULTAISTA KAPULAA KAARLEN KENTÄLLÄ

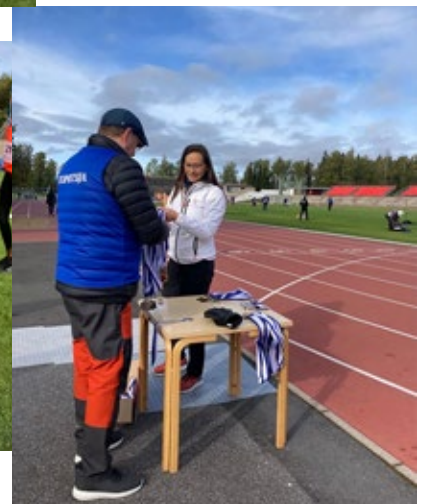
Kouluviestikarnevaali keräsi taas hyvän määrän vaasalaiskoululaisia iloiseen ja yhteisölliseen liikuntatapahtumaan. Myös mustasaarelaisia oli muutamia joukkueita kamppailemassa paremmuudesta yläkoulujen sarjassa. Voiton vei kuitenkin Variskan yhtenäiskoulun vahva joukkue. Alakoulujen kahdessa sarjassa samat koulut juhlivat mitaleita, Keskuskoulu, Isolahti ja Länsimetsä pääsivät palkintopallille molemmissa sarjoissa.

Toisen asteen voiton vei Lyseon joukkue ennen Vamiaa.

Jokaisessa joukkueessa juoksi 8 tyttöä ja 8 poikaa, osa oli valmistautunut tapahtumaan toisissaan ja toiset taas osallistumisen ilosta. Iloa ja aurinkoa päivässä riitti kaikille!

Kultaista kapulaa kuljetti näyttävästi Länsimetsän koululaiset ja Alex Rauhala tilaisuuden alussa. Tällä hankkeella Kouluviestikarnevaali nostaa esiin ilmaston muutoksen uhkia ja korostaa Vaasan energia-alan osaamista uhkien lieventämiseksi.

Vaasan tapahtuma oli hyvää harjoittelua valtakunnalliseen tapahtumaan Olympiastadionilla ensi keväänä.

TULOKSET:

1-4 lk:

1. Keskuskoulu
2. Länsimetsän koulu
3. Isolahti

5-6 lk:

1. Keskuskoulu 1
2. Isolahti
3. Länsimetsä

Yläkoulut:

1. Variskan yhtenäiskoulu
2. Korsholms högstadium Lag 1
3. Merenkurkun koulu

Toinen aste:

1. Vaasan lyseon lukio
2. Vamia

Samla mjukdjur till sjuka barn

*Olika mjukdjur kommer att samlas
in till barnsjukvården i Vasa och Jakobstad.*

För ett barn som blivit sjuk och behöver vård kan ett mjukdjur bli väldigt betydelsefullt. Mjukdjuret kan bli en trygghet för barnet och förhoppningsvis ett positivt minne från sjukhusvistelsen. Måste vara NYTT mjukdjur

Köp ett valfritt mjukdjur (eller flera) och delta i insamlingen!

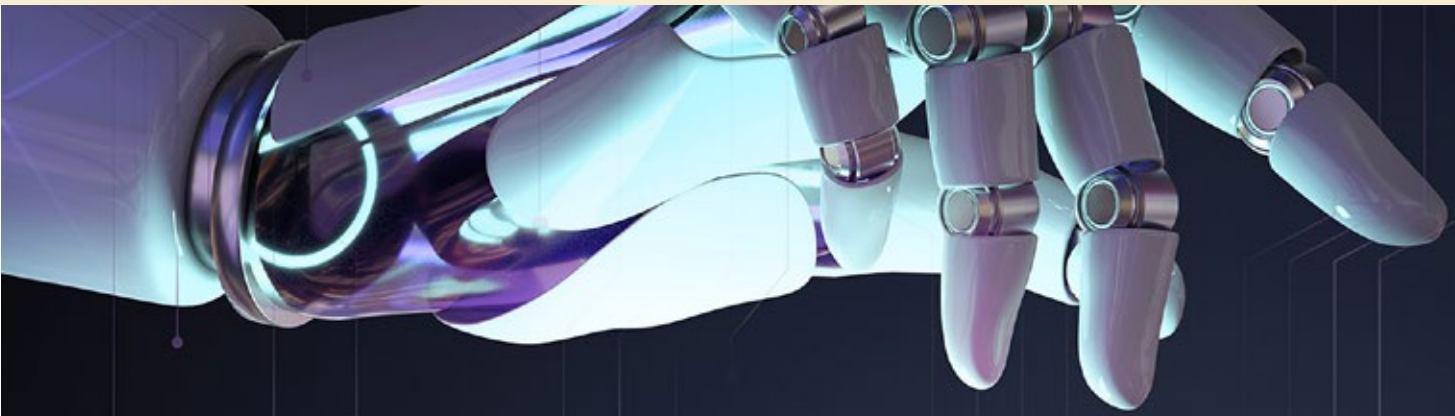

***Initiativtagare Eva-Maria Strömsholm samlar in mjukdjur
till 8.10.2022***

Runtom i Österbotten finns kontaktpersoner som tar emot mjukdjur:

Närpes: Maria Westdijk (Örtaboden)
Kristinestad: Janita Axén 0407430555
Kronoby/Nedervetil: Tinas Grill (044-3432558)
Terjärv: Sara Nylund (Saras Blomsterhandel)
Nykarleby: Ann-Sofi Lindgård (City Florist),
Pedersöre / Larsmo: Åsa Lill (0400160140)
Kvevlax: K-Market (Glenn Holms)
Sundom / Solf: Frida Granqvist
Tölby/Vikby: Elinor Pafs (040-3631888)
Jakobstad/Pedersöre: Project Liv (Skutnäsgratan 8), Åsa Lill (0400160140)
Malax/Petalax: Florakompaniet (fd. Malax Blomstercenter Fanny Hedström)
Övermalax: Michaela Stenfors (050 5753509)
Vörå: Vörå Handarbetsaffär 3832500 (Birgitta Björk)
Oravais / Kovjoki: Sofia Eriksson (Blombutik Amalia)
Korsnäs: Carina Lagerström (Korsnäs Blomster)
Korsholm: Korsholms HVC, Café Dosetten matsalen (Rebecca Härtull)
Vasa: Hairhouse i (Gamla Vasa och Gerby),
Project liv (Kvarngatan 15)

ROBOTIZATION II

27.10. 18-20

Tervetuloa robotiikkaseminaarisarjan toiseen osaan Wasa Innovation Centerillä! Kyseessä on kuusiosainen robotiikkaan ja sen ympärillä oleviin aiheisiin pureutuva seminaarisarja. Tämä on oiva tilaisuus tutustua robotiikan tuomiin mahdollisuuksiin, verkostoitua ja kuulla uramahdollisuuksista.

Seminaarisarjan toisessa osassa teemana on yhteistyörobotit, eli Cobotit. Pyrimme vastaamaan mm. seuraaviin kysymyksiin: Voiko yhteistyörobotiikka pelastaa huonolla tolalla olevan yrityksen? Mitä yhteistyörobotiikka nykyään mahdollistaa?

Minkälaiselle yritykselle yhteistyörobotit sopivat? Mitkä ovat kustannukset ja takaisinmaksuajat?

Tapahtumassa pääset myös tutustumaan paikan päällä oleviin yhteistyörobotteihin, ja keskustelemaan kyseisten robottien asiantuntijoiden kanssa.

Esitelmät enimmäkseen suomeksi, kysymyksiä ja keskustelua myös ruotsiksi ja englanniksi.

Tapahtuman yhteydessä järjestetään myös työnhakijoille työpaikkamatchmakingia paikallisten yritysten kanssa.

Vapaa pääsy.

CHEF'S JOULUMENU 44€

Jouluinen gaavilohitoast salaattipedillä,
kaneli-inkivääriä vinaigrette (L)
Julens gravad lax toast, serveras med sallad
och kanel-ingefära vinegrette (L)

tai
Kermainen kantarellikeitto & savuporoa (L,G)
Gräddig kantarellisoppa & rökt renkött (L,G)

Häränulkofilettä konjakkipippurikastike (L,G)
Oxytterfile' & Konjak smaksatt pepparsås (L,G)

tai
Lohta & piparjuurikermakastike (L,G)
Lax & pepparrotsås (L,G)

Paahdettuja juureksia, kermaperunoita (L,G)
Rostade rotsaker och gräddpotatis (L,G)

Porkkanakakkua & glögituorejuustocrema, marjoja (L)
Morotskaka & färskostcrema smaksatt med glögg,
serveras med bär (L)

Brewmaster's recommendation: Bock's Talvi olut.

BOCK'S JOULUMENU 42€

Jouluinen kala- ja lihalautanen (L,G),
Julens fisk & kött tallrik (L,G)

Kanelisiirappipaahdettua possun niskaa &
sinappinen sipuli-pekoniastike, Bock'sin makkaraa (L,G)
• Gris kassler rostad i kanelsirap, senap smaksatt lök-baconsås
och Bock's korvar (L,G)

tai
Jokirapukermassa haudutettua kirjolohta, & katkarapuja, parsaa (L,G)
Forell baddad i flodkräftgrädde, serveras med räkor och sparris (L,G)

• Lanttulaatikkoa (L,G), Porkkanalaatikkoa (L,G),
Haudutettua punakaalia (M,G)
Herneitä & paahdettuja juureksia (M,G), Kermaperunaa (L,G)

• Kålrotslåda (L,G), Morotslåda (L,G)
Stuvad rödkål (L,G), Rostade rotsaker med ärtor (L,G)

• Täyteläinen suklaakakku, piparkakkucrumble,
glögisiirappi ja sitruuna creme (L)
Fyllig chokladtårta, pepparkaks crumble,
glöggsirap och citron crème (L)

• Brewmaster's recommendation: Bock's Talvi olut.

Mikä community economy???

Aivan. Taas uusi kuluttajalle mutta myös teollisuudelle merkityksellinen ansaintakulma. Olemme juuri ja juuri Euroopassa heränneet siihen että influensserit, somejutut ja on-line kaupankäynti on se uusi todellisuus joka ohjaa ja valtaa päivämme, ajatuksiamme ja kuluttamisemme. Ja kun juuri ja juuri olemme pääsemässä kerkalle niin tulee täysin uusi ja täysin toinenlainen tyyli ja tapa : community economy!

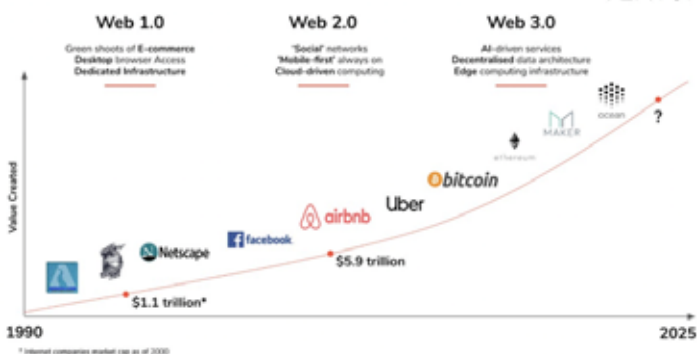
Kun edellinen tyyli, tapa ja menetelmä on vahvasti kiinni siitä että joku yksilö on luonut tarinan, viestin ja ratkaisun tulee nyt uutena ehdotuksena että yhteisöllisyys voi tehdä saman asian mutta vielä paremmin kuin yksilö.

Tämä tarkoittaa yrityksille että heidän pitäisi olla mukana luomassa yhteisökehitystä ja sisältöä . Yritys pitäisi innostaa kuluttajia luomaan ja auttamaan luomaan yhteisöjä. Ei siis niin että yhteisö pitäisi "narrata" seuraamaan yritystä. Se kulkee myös nimellä brand shaping kun on kyse brandituotteista ja brändipalveluista.

Tähän ollaan jo luotu teknillinen perusta ns Web3 jossa prosessointi on paikallista: Edge computing, desentralisoitu data arkkitehtuuri sekä tekoäly. Tähän liitetään tehokeinona Engagement ratkaisut. Tarkoituksena onkin päästä eroon nyky netin heikkouksista jossa kuluttaja on enemmänkin pelinapula ja juuri : yksinkertainen kuluttaja

The Evolution of the Web

FABRIC VENTURES

Terveysyritykset ja startupit lisääntyvät hurjasti. 3-4 kuppia kahvia päivässä voi pidentää ikää.

Kotisensori: sylkimesti kertoo syövästä USA:ssa on jo otettu käyttöön kotitestimenetelmä jolla voi sylkeä analysoimalla löytää varhaisvaiheen syövän kurkussa ja suussa jopa 90% varmuudella. Tämä syöpäversio jää usein diagnosoimatta ja huomataan vasta kun syöpä on kehittyneessä vaiheessa.

US Food and Drug Administration on nyt hyväksynyt tämän teknologian käyttöönoton. Kohta tulee tällä alalla lisää mm hengityksen kautta mahdollisuus löytää varhaisvaiheen sairauksia. Tämä lähestymistapa vähentää terveyskeskuskäyntien ja siellä tapahtuvien testien määrää huomattavasti. Lisäksi varhaisvaiheessa voidaan myös estää helpommin ja halvemmin sairauden etenemistä. Terveenä pysymisen ja toipumisen mahdollisuus lisääntyy.

Eli huomataan sairaustilaa jolloin lääkäri ei vielä pysty näkemään sitä. Ja lääkärin aikaa voi käyttää niihin tapauksiin mihin häntä todella tarvitaan. Pahimmassa tapauksessa ilman näitä kotitestejä lääkäri saattaa kuvitella henkilön olevan terve.

Vietnamissa aito kehitys! Ja nopea!

Vietnam, joka vielä 40 vuotta sitten oli huomattavasti pienempi kansantalous kuin Suomi, on ampaissut Suomen ohi ja on nyt kansantaloudeltaan noin neljä kertaa isompi.

Kaiken kukkurassa Vietnam ohittaa Suomen teknologiassa ja innovatiivisuudessa. Vietnam haastaa Nokian jopa 6G kehityksessä. Vietnamin autoteollisuus suunnittelee, designaa, valmistaa kaikki komponentit, kokoaa ja myy oma automerkkiä. Me vain kokoamme muiden ajatustuotteet.

Nyt Vietnam ilmoittaa tuottavansa 23 miljoonaa sirua (chips) 2023 maailmanmarkkinoille. Sirut soveltuvat sekä kulutus-elektroniikkaan että myös avaruusteknologiaan. Siruviennin arvoksi tavoitellaan puolitoista miljardia jo 2025.

On selvää että tämä kaikki johtuu intohimosta kehittää uutta ja merkityksellistä. Löytyy passion myös pääoman osalta investoida tulevaisuuteen eikä vain kahvin ja viinin tarjoilemiseen kuten Italiassa...

Kiina lähtee

kilpailemaan lentokonevalmistuksessa

Kiinan autoteollisuus on tulossa odottamatta ja voimallisesti Euroopan markkinoille. Iät ja ajat on totuteltu että ainakin ilmailualalla on vain kaksi merkittävää osaaajaa: Airbus ja Boeing. EU ja USA ovat ilman kilpailua alalla. Tänä vuonna tilanne muuttuu. Kiina on sertifioinut C919 mallinsa juhlallisuuksin 29.9 2022.

Kiinan C919 kilpailee suoraan Airbus 380 Neo ja Boeing 737 Max kanssa. Kyseessä on siis suuren sarjavalmistuksen potentiaalia omaavasta sektorista. Niinpä C919 on jo yrityksen oman ilmoituksen mukaan saanut 815 tilausta.

Tulee kestävämmän kymmenen vuotta ennen kuin tämä aluevaltaus tuottaa merkittäviä muutoksia kansainvälisessä kaupassa. Kone on edelleen paljolti riippuvainen osista ja teknologiasta jota nyt ostetaan "länneestä". On odotettavissa että ainakin USA tulee panemaan kapulaita rattaisiin jotta Kiinan nousu maailmanmarkkinoilla tälläkin alalla saataisiin estettyä . USA ja EU eivät pysty enää kilpailemaan Kiinan kanssa kehittämisessä. Kuten mobiilialalla, sirutekniikassa, avaruusteknologiassa ja muillakin aloilla Kiina on menossa ohi ellei kapulaita pystytä heittämään.

Kilpailu kuitenkin on hyvin tärkeää teknologioiden kehittämiseksi. USA esti Kiinan osallistumista kansainvälisen avaruusaseman rakentamisessa 2011. Pelkona oli että se auttaa Kiinaa tällä alalla. Seurauksena on ollut että Kiinalla on nyt jo oma avaruusasema miehitettynä . Eurooppa tai USA i pysty yksin siihen. Siis lopputulos on että Kiina on ohittanut USA:n ja Euroopan tältä osin – ehkä juuri sen takia että kiellettiin osallistumasta. On vaarana että nämä "kapulat rattaisiin" politiikka aiheuttaa sitä että me itse jäämme suohon ja saveen kiinni.

Matias Mäkynen:

4 % BKT:STA TUTKIMUKSEEN

JA TUOTEKEHITYKSEEN –

VAASAAN OMA KEHITYSSOPIMUS

Suomi on ottamassa isoja askelia eteenpäin. Johtamani tutkimus- ja tuotekehitystyöryhmä saavutti historiallisen yhteisymmärryksen, jonka myötä tulevina vuosina Suomen rahoitus tutkimukseen ja tuotekehitykseen nostetaan 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Tulos vaati paljon työtä ja vääntämistä, mutta lopputulokseen on oltu laajasti tyytyväisiä. Satsauksella Suomi saadaan jälleen kehittymään ja julkinen talous tasapainoon.

Seuraavia askelia ollaan jo ottamassa. Jotta tavoitteet saavutetaan, on raha käytettävä fiksusti. On löydettävä tavat, jotka varmistavat osaajien saatavuuden sekä vahvistavat yritysten ja julkisten toimijoiden yhteistyötä ja kykyä ottaa käyttöön uutta tietoa ja teknologiaa. Kiinnostavin uuden yhteistyön malli on Vaasassa.

Energy Sampo -yhteenliittymässä yritykset, korkeakoulut ja julkiset toimijat ovat luomassa uutta toimintaa, jossa energiateknologiateollisuuden uusia innovaatioita rahoitetaan yhdessä ja otetaan käyttöön. Uusilla teknologioilla voidaan laskea energian hintaa, pienentää päästöjä ja luoda työpaikkoja tutkimukseen ja tuotantoon. Yhteistyön avulla kehitetään kokonaisenergiajärjestelmiä, joihin yksi toimija ei mitenkään pystyisi. Ratkaisut voivat koskea esimerkiksi energian varastointia, hiilidioksidin talteenottoa ja käyttämistä raaka-aineena tai uusien materiaalien kehittämistä jätteistä.

Olemme työskennelleet Energy Sampon eteen jo pitkään tapaamalla ministereitä, johtavia virkamiehiä ja elinkeinoelämän johtajia. Tärkeä askel työssä oli elokuussa, kun Suomen korkein virkamies Juha Majanen saapui kutsustani Wasa Future Festivaliin keskustelemaan asiasta.

Ajamani valtion satsaukset tutkimukseen ja tuotekehitykseen tukevat myös Vaasan seudun tavoitteita. Nyt ajamme valtion suursatsausta Energy Sampoon, joka olisi jatkoa viime syksynä saadulle 14 miljoonan tuelle Vaasan Sähkön, Wärtsilän ja EPV:n vetäytymiseen. Toteutuessaan Energy Sampo olisi koko maata koskeva, mutta Vaasan seudulla toimivien maailman johtavien yritysten mahdollisuudet pärjätä rahoituskilpailuissa olisivat vahvat.

Samalla Vaasassa kannattaa entisestään tiivistää yhteistyötä. Kaupungin, maakunnan, Vaasan yliopiston ja ammattikorkeakoulun, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kannattaisi nopeasti tiivistää yhteistyötään ja tehdä sopimus siitä, miten lisäämme alueellisesti rahoitusta tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Yritykset ovat tutkimuksessa ja tuotekehityksessä alueella jo vahvoja, mutta julkiset toimijat jäävät jälkeen.

Vaasan seudun omassa kehityssopimuksessa tulee sopia esimerkiksi, miten varmistetaan nouseva rahoitus tutkimukseen ja kehitykseen, varmistetaan osaavan työvoiman saanti ja se, että nuoret koulutetaan oikeille aloille. Yhteisen näkemyksen avulla pystyisimme vahvistamaan mahdollisuuksiamme niin valtion kuin EU-rahoituksen saamiseen alueelle. Tämä taas lisäisi entisestään alueemme houkuttelevuutta uusille yksityisille investoinneille ja sen myötä uusien työpaikkojen synnylle. Yhteistyön energiapääkaupunkina voimme olla myös tutkimuksen ja kehityksen pääkaupunki Pohjolassa.

Matias Mäkynen

PIENOISYDINVOIMALAT

– OVATKO NE MAHDOLLISIA JA MITÄ RISKEJÄ NIIHIN LIITTYY?

Energiakriisi on saanut monet haaveilemaan nopeammin toteutettavista, paikallisista pienistä ydinvoimaloista. Onko tällaista teknologiaa jo olemassa ja mitä riskejä niiden käyttöön tai yleistymiseen voi liittyä?

Pienet modulaariset reaktorit (Small Modular Reactor, SMR) voidaan rakentaa tehtaalla, siirtää työmaalle rekan perävaunuissa ja koota sijoituspaikassa. Modulaariset reaktorit ovat myös halvempia ja nopeammin käyttöönotettavissa kuin perinteiset ydinvoimalat. Tällaisia pieniä reaktoreita valmistavat mm. brittiläinen Rolls-Royce SMR sekä yhdysvaltalainen NuScale.

Jotkut SMR:istä ovat samantyyppisiä painevesireaktoreita, joita käytetään isommissa voimaloissa. Toisissa malleissa taas käytetään natriumia, lyijyä, kaasua tai suolaa jäähdytysaineena veden sijasta. Kooltaan SMR on noin kymmenesosan tavallisesta reaktorista.

Esimerkiksi Rolls-Royce SMR kertoo, että sen pienoisydinvoimala tai moduulivoimala maksaa arviolta reippaat 2,5–3 miljardia euroa ja arvioitu rakennusaika on 5 1/2 vuotta. Se on

kansainvälisen atomienergiajärjestön tilastojen mukaan kaksi vuotta nopeammin kuin tavallisen ydinvoimalan rakentaminen. Hinta ja nopeus tekevät teknologiasta erittäin houkuttelevan. Itseasiassa Rolls-Royce SMR ja myös sen kilpailijat ovat jo tehneet sopimuksia pienoisydinvoimaloiden toimittamisesta. Euroopassa projekteja ollaan käynnistämässä mm. Hollannissa, Briteissä ja Turkissa. Lisäksi esimerkiksi NuScalella on hankkeita Yhdysvalloissa.

Pienoisydinvoimala on myös yhtä lailla altis esimerkiksi maanjäristyksille tai muille luonnonmullistuksille kuin isommatkin. Myös ydinjätettä syntyy; joidenkin arvioiden mukaan jopa suhteessa enemmän, kuin mitä perinteisissä voimaloissa. Rolls-Roycen mukaan sen yksi SMR tuottaisi ydinjätettä "1 metrin korkeuteen kasatun tenniskentän" alueen verran, laitoksen 60 vuoden käyttöiän aikana. Loppusijoituspaikoille tulee ainakin siis lisää kysyntää.

Ottaisitko sinä pienoisydinvoimalan lähellesi, jos se ratkaisisi energiakysymykset nopeasti ja helposti? Ja edullisemmin? Pienoisydinvoimaloita voitaisiin käyttää myös energiaintensiivisen teollisuuden yhteydessä, eli tehtailla voisi olla oma reaktori. Siitä saa vähän vinkkiä siitä, millaisiin paikkoihin niitä voisi tulevaisuudessa syntyä.

KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJAT

tulevat olemaan merkittävässä roolissa hyvinvointialueiden toiminnassa. Kolmas sektori voi organisoiua yhteiskunnallisen tilanteen vaatimalla tavalla, joustavasti ja nopeasti.

Parkinson liitto muutti nimensä keväällä 2022 Liikehäiriösaikauksien liitoksi ja hakee uutta kosketuspintaa jäsenistöönsä. Liikehäiriösaikauksien liittoon kuuluvat seuraavat jäsenyhdistykset: Parkinson, Dystonia, Essentialinen vapina ja Huntingtonin tauti sekä muut liikehäiriösaikaudet.

Näistä taudeista kärsii 70-1000 000 suomalaista, kun laskeetaan mukaan myös lieväoireiset kansalaiset, joita ei ole diagnosoitu.

Liikehäiriösaikauksien liitto järjestää Vaasassa 12.10.2022 klo 14.00 hoitoon ja oireiden lievittämiseen keskittyvän toimintapäivän Evangeliska folkhögskolan tiloissa, Korsholmanpuistikko 2b. Tilaisuudessa kuullaan useita asiantuntijoita ja tutustutaan apuvälineisiin. Osallistumalla voit tutustua alan paikallisjärjestöihin ja saat vertaistukea sekä harrastaa kuntouttavia lajeja, joihin ei motivaatio tai varallisuus riitä itsellä.

Vaasan alueen Parkinson-yhdistys: Pertti Reinikainen pj

AKTÖRERNA FÖR DEN TREDJE SEKTORN

kommer att ha en betydelsefull roll i välfärdsområdenas verksamhet. Tredje sektorn kan organisera sig snabbt och flexibelt beroende på hur samhällssituationen kräver.

Parkinsonförbundet beslöt byta namn på förbundsåret i maj i år till Förbundet för rörelsestörningssjukdomar och söker nya kontaktytor till sina medlemmar. Följande medlemsföreningar hör till förbundet: Parkinson, Dystoni, Essentiell tremor, Huntingtons sjukdom samt övriga rörelsestörningssjukdomar.

Omkring 70 -100 000 finländare har drabbats av dessa sjukdomar då man även räknar med de medborgare med ringa symtom och är ännu inte diagnostiserade.

Förbundet för rörelsestörningssjukdomar ordnar 12.10.2022 i Vasa kl 14 i Evangeliska folkhögskolan, Korsholmsplanen 2 en temadag som koncentrerar sig på vården och lindrande av symtom. Vi får höra flera specialister och har möjlighet att bekantgöra oss med hjälpmedel. Genom att delta har du möjlighet att bekantgöra dig med lokalföreningarna och få kamrattstöd samt idka rehabiliterande aktiviteter om inte den egna motivationen eller möjligheterna räcker till.

Botnia Parkinsonförening: John Nordblad ordf.

Bock's

BOCK'S Village SHOP & Café

Avoinna / Öppet ti-la/lö 12-18

Syksyn survival kitit!
Höstens survival kits!

100% Local
Life tips!

Niittytilan luonnonteet –
Niittytilas naturté 4,90 €
Skärgårdens skatter Raparperi –
tyrminmarjahillo/
Rabarber – havtomssylt 6,50 €
Friella Mehiläisvahakynntilä –
Bivaxljus 3,60 € / kpl/st
Aamuisa Propolis 9,90 €

Syksyn suosikit – Höstens favoriter

Lampaan taljat – Färfällar
Rotukarjaa – Från rasboskap
N./Ca 100 cm pitkä / lång
129 € / kpl/st

Leipurille - Ät bagaren

Sutelan Myllyn jauhot – mjöl 2,20 – 4 € / pussi/
påse (1 – 2 kg)
Gårdssmak tilamaito – gårdsmjöl 1,90 € / l
Mäkisen Maatila kananmunat – hönsägg 2,55 €
/ 10 kpl/st 7,50 € / 30 kpl/st

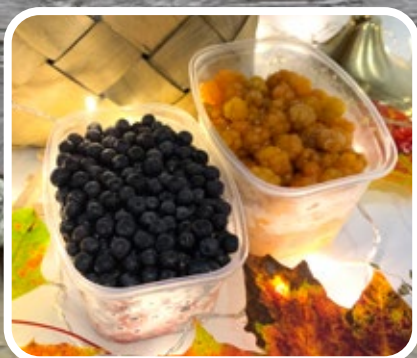
Puuhaajalle - Ät pysslaren

Pulmapuoti Petli & Palat - Knepp & Knäp
Rönblad Villalankaa Björköbystä –
Yllegarn från Björköby

Pienelle ulkoleikkijälle – Ät en liten utelekare

Dolce Vita pipoja ja leggingsejä – mössor och
leggings 13,50 € & 19,50 €

Uutuus! Nyhet!

Sohlström's Lakka / Hjortron 18 € / 500 g

Nyt myös! Nu även!

Sohlström's Mustikoita / Blåbär 6 € / 500 g

Yhteystiedot/ Kontaktppgifter:
ira.mikkonen@bcv.fi,
050-5053507

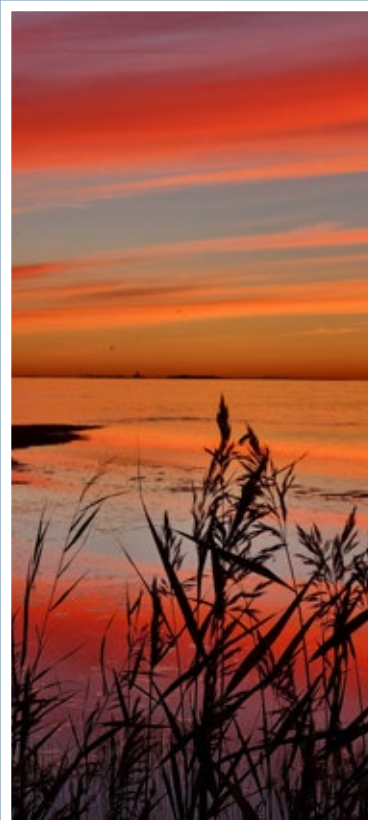
digialbum

Julkaisemme viikoittain lukijoiden kuvia digialbumissa. Voit osallistua sähköpostitse, lähettämällä kuvasi sekä nimesi osoitteeseen mega@upc.fi

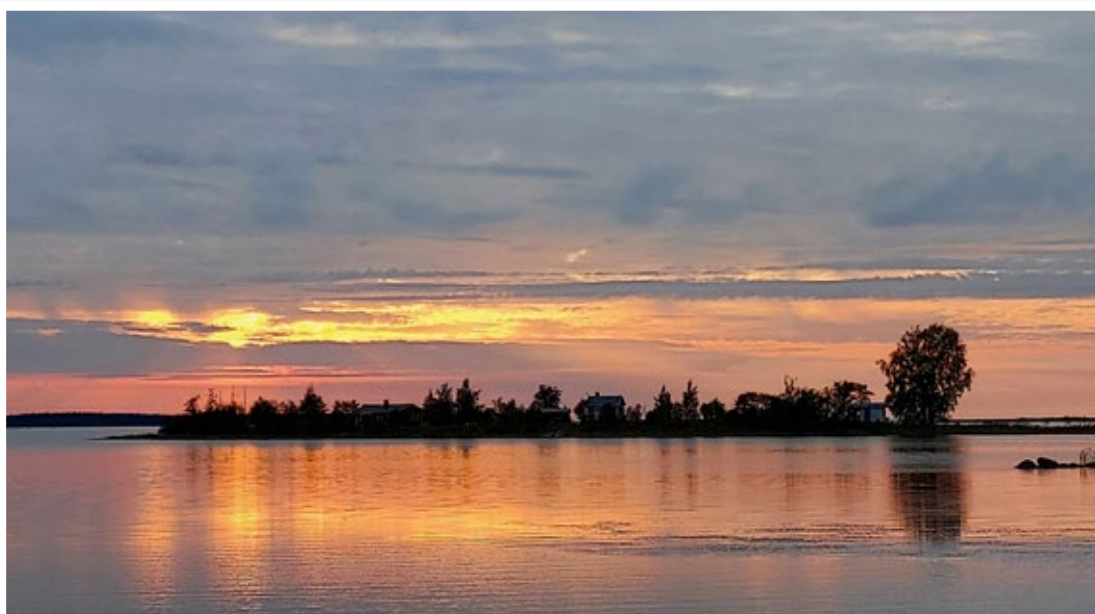
Vi publicerar varenda vecka våra läsares bilder i digialbumet. Du kan delta via e-post. Skicka in bilden till mega@upc.fi med namn och ort.

Annikka Viitala, Vaasa. "Suvilahti".

Henrik Nevanperä. "Sjöfågeljakt Pörkenäs (Jakobstad), 23.08.2022."

Carina Österberg, Korsnäs. "Bådan vid Edsviksjön 24.9.2022"

Marianne Gräbbil-Hakkola.

Barbro Kuokkanen, Vaasa. "Bragge"

Kaarina Tuomela, Laihia. "Syyskuun 7.9.22".

Christian Nylund, Vasa. "Fin höstdag 28.09 här i Vasa".

Heikki Hongisto. "Muutto edessä Onkilahti".

Matti Hietala, Vaasa. "Aurinkoisen päivän suihkulähteen sateenkaari. Vaasa".

Toimitus / Ilmoitukset / Redaktion / Annonser:

Dzina Maiseichyk, 050 452 7007
mega@upc.fi - www.megamedia.fi

Avustajat / Medarbetare: Juha Rantala, Hans Hästbacka

Luo kampanjan – myös mobiilisti. Kampanjölösningar – även mobila.
Ilmoitushinta tekstissä 1,70 Eur/pmm + alv. Annonser i text 1,70 Eur/
spmm + mvs.

Mediamyynti / Mediaförsäljning: mega@upc.fi

Mediakortti / Mediakort: www.megamedia.fi

Kustannus / Utgivare:

UPC
media

COMMUNICATION CENTER

Paino / Tryck:

UPC
print

COMMUNICATION CENTER

OBSERVATEUR

▲ Muutama sieni / Några svampar
Observateur: Marianne Gråbbil-Hakkola

▲ Kesän ulkoilusta kukinta voimaa!
Observateur: Anna-Marja Pensas, Helsingby

▲ Aamu...
Observateur: Klaus Koivula

Ota kuva ja kommentoi lyhyesti – max noin 100 merkkiä – tapahtumaa, treffiä, luontokokemusta, rakennelmaa, ilmiötä, rakennusta, esinettä, tosiasiaa, - jotain jolla kuva voi saada osallisuutta aikaan. "Bloggaa" ja kehitä Pohjanmaata!

Lähetä kuva ja teksti sähköpostitse osoitteeseen mega@upc.fi, merkitse aiheeksi "Observateur". Jokaista julkaistua kuvaa kohden, kerääntyy 1 piste joka vastaa 1 euroa.

Kun on kerännyt 10 pistettä, saa 10 euron arvoisen lahjakortin Bock's'in kyläkauppaan.

Ta en bild och kommentera kort – max 100 tecken – en händelse, ett evenemang, en naturupplevelse, en konstruktion, ett fenomen, ett föremål, ett faktum, - något som med en bild kanske får engagemang till stånd. "Blogga" fram Österbotten!

Sänd bilden och texten per mejl till mega@upc.fi märkt "Observateur". För varje publicerat bidrag genereras 1 poäng vilket motsvarar 1 euro. När 10 poäng samlats, får man ett presentkort värt 10 euro till Bock's bybutik.

▲ Höststämning vid Kaserntorget i Vasa 28.09
Observateur: Christian Nylund, Vasa

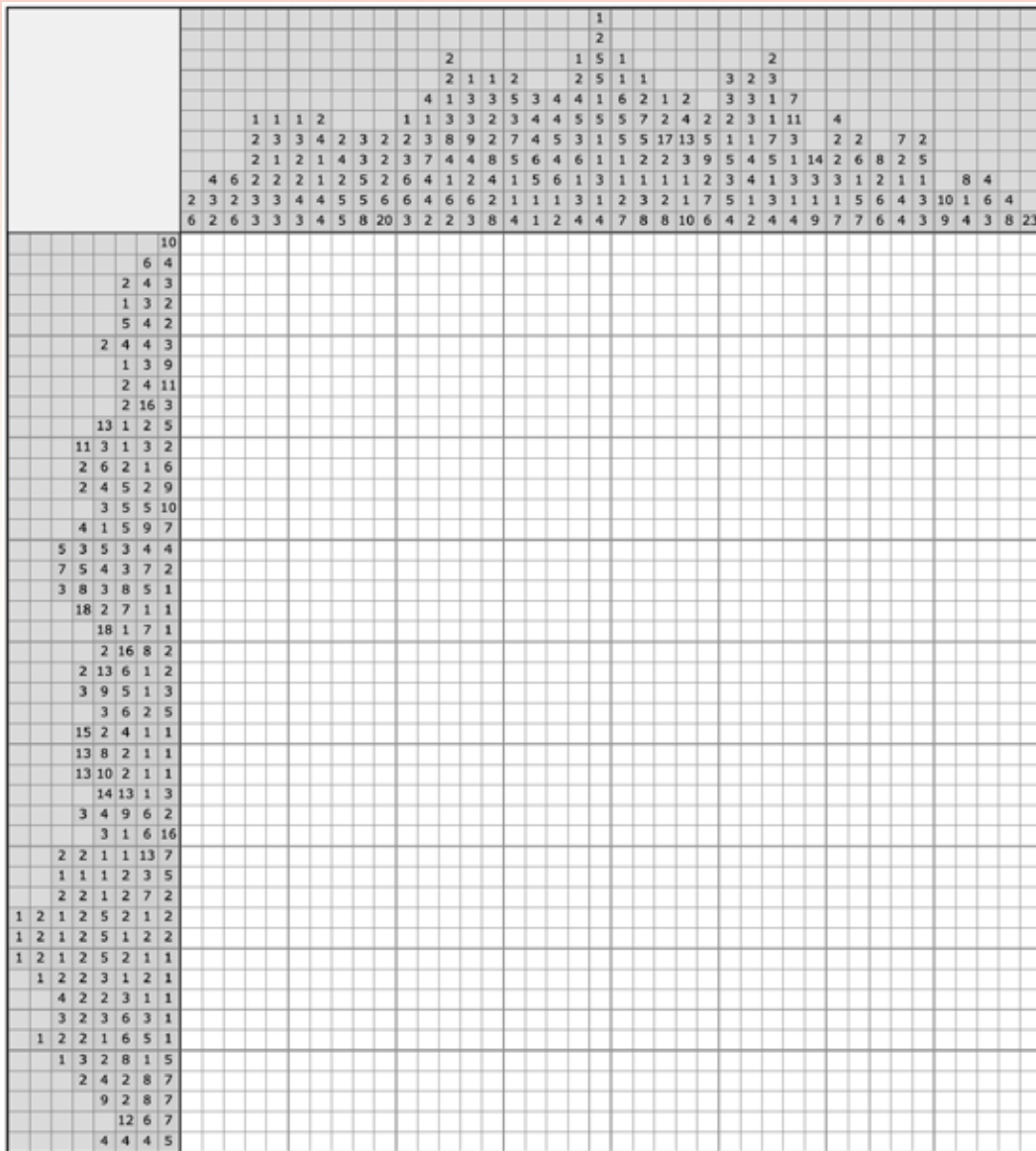
▲ Ruskalehtiä lähikuva, 29.9.2022 Vaasa.
Observateur: Matti Hietala, Vaasa

SUDOKU - COMICS - JAPANESE PUZZLE

JAPANSKT BILDKRYSS

JAPANILAINEN RISTIKKO

SUDOKU

#1

		2		1			4	
9						1		
	7				5		2	6
3	2		1	6				4
	8						9	
4				8	3		1	5
8	1		5				3	
		4						8
	3			2		4		

#2

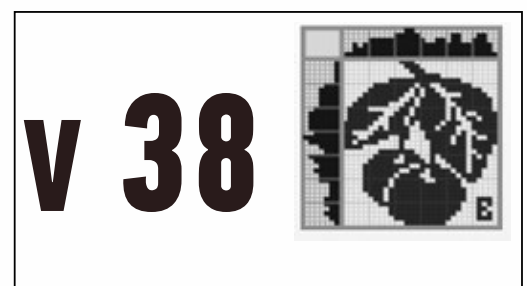
8	4							
	6		4				3	
1		3	8	2	6			
			1		3	4		
		5	2	8	7	3		
		2	9		5			
			7	3	2	1		4
	8				4		2	
							7	5

#3

	4		9		6		1	
7			3			5	8	
		2		8				
2				6			4	1
		8				6		
6	1			9				5
				4		3		
	7	4			9			6
8			1		5		7	

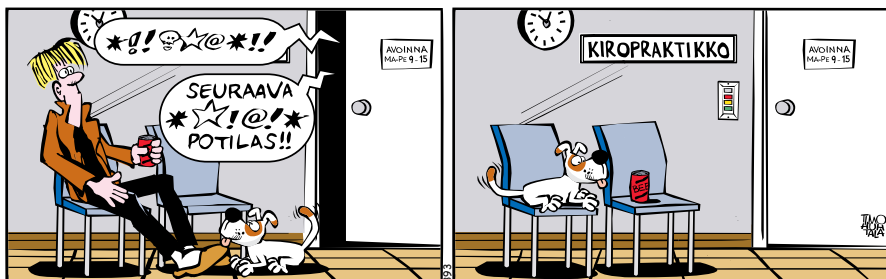
ZITZ

NONOGRAM RATKAISU / LÖSNING

BAZI & MAZI

RATKAISU / LÖSNING

#1

6	5	2	8	1	7	3	4	9
9	4	8	6	3	2	1	5	7
1	7	3	4	9	5	8	2	6
3	2	5	1	6	9	7	8	4
7	8	1	2	5	4	6	9	3
4	6	9	7	8	3	2	1	5
8	1	7	5	4	6	9	3	2
2	9	4	3	7	1	5	6	8
5	3	6	9	2	8	4	7	1

#2

8	4	7	3	5	9	2	6	1
2	6	9	4	7	1	5	3	8
1	5	3	8	2	6	7	4	9
9	7	8	1	6	3	4	5	2
4	1	5	2	8	7	3	9	6
6	3	2	9	4	5	8	1	7
5	9	6	7	3	2	1	8	4
7	8	1	5	9	4	6	2	3
3	2	4	6	1	8	9	7	5

#3

8	4	5	9	7	6	2	1	3
7	6	9	3	1	2	5	8	4
1	3	2	5	8	4	7	6	9
2	5	3	7	6	8	9	4	1
4	9	8	2	5	1	6	3	7
6	1	7	4	9	3	8	2	5
5	2	1	6	4	7	3	9	8
3	7	4	8	2	9	1	5	6
9	8	6	1	3	5	4	7	2

Bock's®
MAKE GOOD!

**OKTOBERFEST
BEER**

NOW IT IS IN THE SHOPS

- BOCK'S SHOP
- BOCK'S RESTAURANT
- KCM VAASA KIVIHAKA
- MINIMANI VAASA
- PRISMA VAASA
- SM GERBY
- HOTEL RED & GREEN
- SALE KORSNÄS
- SM KÖPINGS
- PRISMA LIISANLEHTO VAASA
- SM SEPÄNKYLÄ
- KSM PIFFI
- SALE REWELL CENTER
- KCM VAASA KESKUSTA
- KSM HUUTONIEMI
- SM VAASANPUISTIKKO
- SM PALOSAARI